

BİBLİYOGRAFYA :

Selim Nüzhet Gerçek, *Türk Gazeteciliği*, İstanbul 1931; Akyüz, *Modern Türk Edebiyatı*, s. 156; Enver Behnan Şapolyo, *Türk Gazetecilik Tarihi*, İstanbul 1971; Hilmi Ziya Ülken, *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*, İstanbul 1979, s. 211; Fethi Tevetoğlu, "İkdam", *TA*, XX, 55-56; Vedad Günyol, "Matbuat", *İA*, VII, 367-380.

Nuri Yüce

AHMED CEVDET PAŞA

(bk. CEVDET PAŞA).

AHMED CEZZÂR PAŞA

(bk. CEZZÂR AHMED PAŞA).

AHMED ÇELEBİ, Na'ne

(ö. 1098/1686-87)

Türk bestekârı ve icracısı.

Türk müzik kaynaklarında Na'ne lakabıyla tanınır. İstanbul'da Galata semtinde doğdu. Devrinin müzik üstatlarından ders aldı. Sesi çok güzel olduğu için Sultan IV. Mehmed devrinde (1648-1687) şöhreti artarak padişah sohbetlerine katılmaya başladı. Bir müddet sonra da hânendeler arasına girdi. Hayatının son yılları hakkında yeterli bilgi yoksa da İstanbul'da vefat ettiği bilinmektedir.

Devrinin bestekârları arasında önemli bir yeri bulunan Ahmed Çelebi aynı zamanda iyi bir hoca idi. Talebelerini büyük bir titizlikle seçtiği, müziğin incelemelerine vâkıf olmayanları kabul etme-

diği söylenir. Çeşitli el yazması güfte mecmualarında dinî ve din dışı birçok eserine rastlanıyorsa da zamanımıza ancak iki bestesi ile bir ağır semâisi ulaşmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Evliya Çelebi, *Seyahatnâme*, I, 634; Esad Efendi, *Atrabü'l-âsâr*, Millet Ktp., Ali Emîrî, T, nr. 706, s. 12-13; Ergun, *Antoloji*, I, 43; Ezgi, *Türk Musikisi*, II, 78-79; IV, 9-10; Öztuna, *TMA*, I, 18.

Nuri Özcan

AHMED ÇELEBİ, Şive

(XVII. yüzyıl)

Türk bestekârı ve zâkirbaşı.

Türk müzikisinde daha çok Şive lakabıyla tanınmaktadır. İstanbul'da doğdu. Devrinin meşhur müzik üstatlarından ders alarak kendini yetiştirdi. Müzik kabiliyetinin yanı sıra sesi de çok güzel olan Ahmed Çelebi'nin İstanbul Şehremini'deki Himmetzâde Tekkesi'ne zâkirbaşı olarak tayin edildiği bilinmektedir. Burada kazandığı şöhret yanında, bestelediği eserlerle de Sultan IV. Mehmed devrinin (1648-1687) tanınmış müzikşinasları arasında yer aldı. Esad Efendi, onun yüzden fazla dinî ve din dışı eser bestelediğini söylemektedir. El yazması güfte mecmualarında bu eserlerinden bazısına rastlanmakta ise de zamanımıza hiçbir bestesi ulaşmamıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Esad Efendi, *Atrabü'l-âsâr*, Millet Ktp., Ali Emîrî, T, nr. 706, s. 98; Ergun, *Antoloji*, I, 127.

Nuri Özcan

AHMED-i DÂİ

(أحمد داعی)

(ö. 824/1421'den sonra)

Türk edebiyatında nazım ve nesir türünde çeşitli eserler veren, fakat daha çok *Çengnâme* adlı manzum eseriyle tanınan şair.

Babasının adı İbrâhim, dedesinin adı Mehmed'dir. Adı ve mahlası birlikte anılan Ahmed-i Dâî hakkında bilgi veren kaynakların hepsi onu Germiyanlı olarak gösterirler. Doğum yeri ve tarihi üzerinde tezkirelerdeki bilgiler birbirini tutmaz. Sehî ve Latîfî, Dâî'nin Emîr Süleyman devri (1402-1410) şairlerinden olduğunu söyledikleri halde, Hasan Çelebi ve Mehmed Süreyyâ onu I. Murad dönemi (1362-1389) şairlerinden sayarlar. Velûd bir şair olan Dâî'nin eserlerine bakarak onun I. Murad, Germiyan Beyi II. Yâkub, Yıldırım Bayezid'in oğlu Emîr Süleyman ve II. Murad devirlerini idrak ettiği söylenebilir. Âlî ve Sehî'nin kaydettiklerine göre Dâî, Germiyan'da bir süre kadılık yapmıştır. Germiyan Beyi Süleyman Şah'ın kızı ile Yıldırım Bayezid'in evlenmesi münasebetiyle (1378) Kütahya'nın çeyiz olarak Yıldırım Bayezid'e verildiği yıllarda Dâî'nin orada kadılık yaptığı tahmin edilmektedir. Süleyman Şah'ın 1387 yılında vefatından sonra yerine geçen II. Yâkub (1387-1390) Dâî'yi himayesine almıştır. II. Yâkub'un Yıldırım tarafından mağlûp edilmesi ve Germiyan (Aydın, Saruhan, Menteşe) topraklarının Osmanlı ülkesine katılması sonucu Dâî de muhtemelen Kütahya'da tanıştığı Emîr Süleyman'ın yanına gitmiştir. Divanındaki Bergama ve Mihaliç ile ilgili sanatkârane yazılmış iki şiirinden, onun 1390-1402 yılları arasında Emîr Süleyman'la birlikte olduğu tahmin edilmektedir. Fakat Ankara Savaşı sırasında Dâî'nin nerede olduğu ve ne yaptığı bilinmemektedir. Son derece cömert olan ve sanatkârları himayesi altına alan Emîr Süleyman'ın çevresinde toplanan Dâî, Ahmedî, Şeyhî ve Hamza gibi şairler ona şiirler söylüyor, eserler sunuyorlardı. Dâî de 808'de (1406) *Çengnâme* adlı mesnevisini Emîr Süleyman adına kaleme almıştır. Divanında da Emîr Süleyman adına yazılmış şiirleri vardır. Emîr Süleyman'ın 1410 yılında öldürülmesi üzerine Dâî'nin Çelebi Mehmed'in himayesine girdiği, onun cülûsu ile ilgili olarak yazdığı kasidesinden anlaşılmaktadır. Bu sırada düzenlediği Farsça

Ahmed-i Dâî'nin adıyla anılan cami - Bursa

divanını Vezîriâzam Osmancıklı Halil Paşa'ya sunmuştur. Bir süre ilgi göremediğinden şikâyet eden Dâî, nihayet Çelebi Mehmed tarafından korunmuş ve hatta Çelebi Mehmed'in oğlu Murad'a hocalık yapmak üzere sarayda görevlendirilmiştir. *Ükûdül-cevâhir* adlı Arapça'dan Farsça'ya sözlüğünü Şehzade Murad için bu sırada yazmıştır. Çelebi Mehmed'in 1421'de vefatından sonra II. Murad'ın himayesine giren Dâî, bu devrede de *Tezkiretül-evliyâ* adlı eserini kaleme almıştır. *Tezkiretül-evliyâ*, Dâî'nin son eseri olmalıdır. Zira daha sonraki tarihlerde yazdığı başka bir eserine rastlanmamıştır.

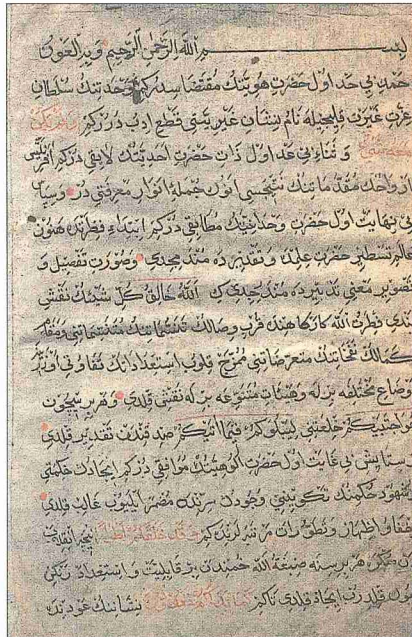
Dâî'nin ölüm tarihi bilinmemektedir. Ancak son eseri *Tezkiretül-evliyâ* olduğuna göre, o tarihten sonra uzun süre yaşamadığı anlaşıyor. Bursa'da onun adıyla anılan bir cami, bir mahalle ve bir hamam vardır. Caminin yanındaki Dâî Dede adlı birinin mezarının Ahmed-i Dâî'ye ait olduğu söylenmektedir.

Eserleri. Ahmed-i Dâî'nin mensur ve manzum eserleri bir külliyyat içinde toplanmış, fakat düzenli bir sıralama yapılmamıştır. Dâî, çoğu tercüme olan sekizi mensur, altısı manzum on dört eser kaleme almıştır. Bunların tasavvufî bir mesnevi, evliya tezkiresi, rüya tabiri, fıkıh, tefsir, inşâ örnekleri, tıp, astronomi, lugat ve hadis örnekleri gibi hemen hepsinin ayrı konularda yazılmış olması, ilgi alanlarının genişliğini göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Eserleri şunlardır: 1. *Tercüme-i Tefsîr-i Ebû'l-Leys es-Semerkandî*. Anadolu'da Türkçe'ye tercüme edilen ilk Kur'an tefsiri olarak kabul edilmektedir. Emîr Süleyman adına Timurtaş Paşaoğlu Umur Bey'in emir ve teşvikleriyle hazırlanmıştır. Dâî bu eserinde sadece tercüme ile yetinmemiş, yer yer kendisinden de bazı açıklamalar eklemiştir. Tamamen kendi telifi olan mukaddime kısmı manzumdur. Bu kısımda tevhid ve na't bölümlerinden sonra eserin telif sebebi anlatılmaktadır. Dil özellikleri bakımından tam bir Eski Anadolu Türkçesi devri örneği olan eserin nüshaları oldukça çoktur. Bunlardan İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi (TY, nr. 8248) ve Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki (Fâtih, nr. 631) yazmalar, manzum mukaddime kısmını da ihtiva etmeleri bakımından önemlidir. 2. *Miftâhu'l-cenne*. Lü'lü' Paşa adına Arapça'dan Türkçe'ye tercüme edilen bir akaid kitabıdır. Lü'lü' Paşa'nın kimliği hakkında yeterli bilgi yoktur. Sekiz bölümden meydana gelen eserin pek

çok nüshası vardır. Bunlardan birkaç tanesi Süleymaniye Kütüphanesi'ndedir (Esad Efendi, nr. 1726; Fâtih, nr. 2853; Bağdatlı Vehbi, nr. 1565). 3. *Tercüme-i Kitâbü't-Ta'bîr-nâme*. Rüya tâbiriyle ilgili olan eser, Ebû Bekir b. Abdullah el-Vâsîti'nin mensur Arapça eserinin Farsça'ya yapılan tercümesinden Türkçe'ye çevrilmiştir. Dâî bu eserini II. Yâkub adına tercüme etmiştir. Biri Süleymaniye Kütüphanesi'nde (Hekimoğlu Ali Paşa, nr. 588), diğeri Atatürk Kitaplığı'nda (Eski Belediye Ktp., Muallim Cevdet, nr. 0.26) olmak üzere iki nüshası bilinmektedir. 4. *Tercüme-i Eşkâl-i Nasîr-i Tûsî* (*Tercüme-i Sî fasl fi't-takvîm*). Nasîrüddîn-i Tûsî'nin *Sî fasl* adlı mensur eserinin Türkçe'ye tercümesidir. Astronomi ve astrolojiyle ilgili olan eserin çeşitli nüshaları vardır. Önemli bir nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'ndedir (Lâleli, nr. 2735). 5. *Teressül. Sehî Tezkiresi*'nin de özellikle belirttiği gibi, bu eser inşâ örneklerinin en eskilerini ve güzellerini ihtiva etmesinden dolayı çok önemlidir. Eksik bir nüshası Manisa İl Halk Kütüphanesi'ndedir (Muradiye, nr. 1856/3, vr. 113-121). 6. *Tercüme-i Tezkiretül-evliyâ*. Karaca Bey'in isteği üzerine II. Murad için Ferîdüddin Attâr'ın aynı addaki eserinden tercüme edilmiştir. Bilinen tek nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'nde

(Serez, nr. 1800) bulunmaktadır. 7. *Tercüme-i Tıbb-ı Nebevî*. Timurtaş Paşaoğlu Umur Bey'in isteği üzerine, Ebû Nuaym el-İsfahânî'nin *Tıbb-ı Nebevî* adlı eserinin Ahmed b. Yûsuf et-Tifâsî tarafından yapılan muhtasarının tercümesidir. Dâî bu eserde baba ve dede adını açıkça vermektedir. Şimdiye kadar tesbit edilen dört nüshasından biri İstanbul Üniversitesi Tıp Tarihi Kütüphanesi'ndedir (nr. 90). 8. *Vesîletül-mülûk fi ehli's-sülûk*. Âyetül-kürsî'nin tefsiri olan bu eserde ayrıca *Şerh-i Esmâül-hüsnâ* da bulunmaktadır. Eserde sözü edilen emîrin hangi emîr olduğu bilinmemekle birlikte II. Yâkub olması muhtemeldir. Bu eserin bilinen tek nüshası Konya'da İzzet Koyunoğlu Kütüphanesi'ndedir. 9. *Farsça Divân*. Çelebi Mehmed'in tahta geçmesi münasebetiyle Vezîriâzam Hacı Halil Bey'e sunulan bu eserin telif tarihi 816'dır (1413). Bilinen tek nüshası, Dâî'nin el yazısıyla Bursa'da Eski Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesi'ndedir (Orhan Gazi, nr. 1196). Bu nüsha esas alınarak Ali Nihat Tarlan tarafından hazırlanan yeni bir nüsha ise Süleymaniye Kütüphanesi'nde (Tarlan, nr. 187) bulunmaktadır. 10. *Ükûdül-cevâhir*. II. Murad'ın şehzadeligi sırasında yazılmış 650 beyitten oluşan Arapça'dan Farsça'ya manzum bir sözlüktür. Bunu bizzat Dâî, sözlüğünün Farsça mensur mukaddime kısmında söylemektedir. Reşidüddin Vatvât'ın *Nu-kûdû'z-zevâhir*'inin kısa bir tercümesi olan bu eserin, biri Süleymaniye Kütüphanesi'nde (Muğla Kitapları, nr. 624) bulunan toplam dört nüshası bilinmektedir. Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki nüshada satır aralarında kelimelerin Türkçe anlamları da yazılmıştır. 11. *Câmasbnâme*. Nasîrüddîn-i Tûsî'nin aynı addaki eserinin Türkçe tercümesidir. Dânyâl peygamberin oğlu Câmasb'ın hayatı hakkında küçük bir mesnevidir. Eldeki nüshalar eksiktir. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Seminer Kitaplığı'nda (nr. 4028) kayıtlı nüshanın içinde sadece yirmi altı beyit bulunmaktadır. 12. *Türkçe Divan*. Burdur Vakıf Halkevi Kütüphanesi'nde kayıtlı (nr. 735) Dâî külliyyatı içindedir. Bu külliyyatta *Divan*, *Çengnâme* ve *Vasıyyet-i Nâşîrevân* adlı eserler yer almaktadır. Külliyyattaki sıra karışık. İsmail Hikmet Ertaylan bu külliyyatın tıpkıbasımını verirken külliyyatın sayfalarını sıraya koymuşsa da *Divan*'da yer yer atlamalar göze çarpar. *Divan*'da, ikisi Çelebi Mehmed'e dair olmak üzere beş kaside ve 199 gazel bu-

Ahmed-i Dâî'nin *Tercüme-i Tezkiretül-evliyâ* adlı eserinin ilk sayfası (Süleymaniye Ktp., Serez, nr. 1800)

lunmaktadır. Daha önce genellikle ay-
rı bir eser olarak düşünülen "Mutâye-
bât"ın Kahire'de bulunan başka bir *Dâî*
Divanı nüshasından bir parça olduğu
anlaşılmıştır. Bu divan Kahire'de Dârü'l-
kütübî'l-kavmiyye'de bulunmaktadır (nr.
8658/23). 13. *Vasıyyet-i Nûşrevân-ı*
Âdil be-Pusereş Hürmüz-i Tâcdâr. Kü-
çük bir mesnevi olan bu eser külliyyat
içinde olup "pendnâme" türünde yazıl-
mıştır ve Burdur nüshası içinde bulun-
maktadır. 14. *Çengnâme*. Uzun süre
adının *Cengnâme*, konusunun da savaş
olduğu sanılmıştır. Ayrıca Âlî, eseri Şey-
hoğlu'nun eseriyle karıştırmış, adının
Ferahnâme olduğunu kaydetmiştir. Kâ-
tip Çelebi ise eserin adını *Cengnâme*
olarak tesbit etmiştir. Daha sonraki kay-
naklar da aynı yanlışları tekrarlamışlar-
dır. Sehî ve Latîfî dışında, eserin adı tam
olarak verilmemiştir. Ayrıca bazı araştı-
rıcılar da Dâî'yi hem *Cengnâme* hem
de *Ferahnâme* adlı iki eser yazmış gibi
gösterirler. Bursalı Mehmed Tâhîr ise
onun *Cengnâme* tarzında bir *Ferahnâme*
yazdığını kaydeder. Gibb ve Ham-
mer de aynı hataya düşmüşlerdir. Gibb
onun savaşla ilgili *Cengnâme* adlı bir
eser yazdığını, Hammer de *Cengnâme*
ve *Ferahnâme* yazdığını kaydeder. Ham-
mer daha sonra bir başka makalesinde
bu yanlışını düzeltmiştir. Nihayet eserin
bulunması bütün şüpheleri ortadan kal-
dırmış ve eserin, *çeng* adı verilen Türk-
ler'e has bir müzik aletinin yapısını ale-
gorik ve mistik bir biçimde ele aldığı an-
laşılmıştır. *Çengnâme*'nin Burdur, İzzet
Koyunoğlu ve Sivas'ta Ziya Karal'da ol-
mak üzere bilinen üç nüshası vardır. Fa-
kat bu üçüncü nüsha henüz hiçbir araştı-
rıcı tarafından görülmemiştir. *Çeng-
nâme* aruzun "mefâilün mefâilün feûl-
lün" kalıbı ile yazılmış 1446 beyitten ve
yirmi dört bölümden meydana gelen bir
mesnevidir. İ. H. Ertaylan'ın Vasfî Mâ-
hir Kocatürk'ten aldığını söylediği nü-
sha aslında Koyunoğlu nüshasıdır. İ. H.
Ertaylan Burdur nüshasının tıpkıbası-
mını diğer eserleriyle birlikte yayımla-
mıştır. Koyunoğlu nüshası, başında Ah-
med-i Dâî ve eser hakkında bir tedkik-
le birlikte Gönül Alpay (Tekin) tarafın-
dan tıpkıbasım olarak neşredilmiştir
(bk. bibl.).

Dâî'ye atfedilen *Cinânü'l-cenân* ve
Sirâcü'l-kulûb adlı eserlerin Dâî'ye ait
olmadığı kesindir. Birincisinin Muham-
med b. Hacı İvaz el-Müfessir'in eseri ol-
duğu anlaşılmıştır. İkincisinde ise Dâî'nin
adı geçmemektedir. Oysa Dâî bütün
eserlerinde adını zikreden bir şairdir.
Bundan dolayı bu eserin de ona ait ol-

madiği söylenebilir. Dâî'ye ait olduğu
ileri sürülen *Esrarnâme* ve *Mansûrnâme*
hakkında ise, bu eserler ele geçme-
diği için şimdilik bir şey söylemek müm-
kün değildir. Yine Ahmed-i Dâî'ye mal
edilen *Yüz Hadis Tercümesi*'nin kime
ait olduğu belli değildir (bu eserin yaz-
ması için bk. Süleymaniye Ktp., Pertevni-
yal, nr. 438, vr. 122^b-235^a).

BİBLİYOGRAFYA :

Sehî, *Tezkire*, s. 56; Latîfî, *Tezkire*, s. 85;
Âlî, *Künhü'l-ahbâr*, İstanbul 1277, V, 130; Ki-
nalizâde, *Tezkire*, I, 139; *Keşfü'z-zunûn*, I, 607;
Sicill-i Osmânî, I, 190; *Osmanlı Müellifleri*, II,
171-172; Gibb, *HOP*, I, 256-257; Hammer (Atâ
Bey), XI, 106; a.mlf., *GOD*, I, 72; İsmail Hik-
met Ertaylan, *Ahmed-i Dâî, Hayatı ve Eserleri*,
İstanbul 1952; ayrıca bk. Faksimile, s. 108-
109, 295; Gönül Alpay, *Ahmed-i Dâî and His*
Çengnâme (An old Ottoman Mesnevi), Cam-
bridge 1975; *TÜYATOK*, 34/1 (1981), s. 135,
nr. 329; Mehmet Özmen, *Ahmed-i Dâî Divanı*
(doktora tezi, 1984), SÜ Sosyal Bilimler Ens-
titüsü; Ahmed Ateş, "Burdur-Antalya ve Ha-
valisi Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe,
Arapça ve Farsça Bazı Mühim Eserler",
TDED, II/3-4 (1948), s. 171-191; Adnan Erzi,
"Ahmed Ateş; Burdur-Antalya ve Havalisi
Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe, Arapça
ve Farsça Bazı Mühim Eserler", *TTK Belle-*
ten, XIII/49 (1949), s. 166-168; F. Timurtaş,
"Ahmed-i Dâî ve Eserlerinin Türk Dili ve
Edebiyatındaki Yeri", *TD*, III/31 (1954), s.
426-430; Tunca Kortantamer, "Ahmed-i Dâî
ile İlgili Yeni Bilgiler", *TDe*, VII (1977), s.
103-138; a.mlf., "Ahmed-i Dâî'nin Mutâye-
bât Adıyla Tanınan Eseri Üzerine", a.e., s.
157-170; Fahri İz, "Dâî", *EL²* (İng.), II, 98-99.

GÜNAY KUT

AHMED ed-DERDİR

(bk. DERRİR).

AHMED b. EBÜ DUÂD

(bk. İBN EBÜ DUÂD).

AHMED b. EBÜ TÂHİR

(bk. İBN EBÜ TÂHİR).

AHMED b. EBÜ'L-HAVÂRİ

(أحمد بن أبي الحواری)

(ö. 246/860)

İlk devir sûfilerinden.

Babasının adı Abdullah, dedesinin adı
Meymûn olup aslen Küfelidir. 164'te
(780-81) doğdu. Şam'da yaşadı. Uzun
yıllar ilim tahsiliyle meşgul oldu. Ebû
Abdullah Saîd en-Nibâcî, Ebû Bekir b.
Ayyâş ve Ahmed b. Âsım el-Antâkî ile
görüştü. Ebû Süleyman ed-Dârânî'nin

müridi oldu. Süfyan b. Uyeyne ve Bîşr
b. Serî'nin sohbetlerine katıldı. Cüneyd-i
Bağdâdî'nin takdirini kazandı. Hâris el-
Muhâsibî'nin de yakın dostu olan Ah-
med b. Ebû'l-Havârî'nin zühd devri ta-
savvufunun hemen bütün konularına
dair sözleri vardır. Tasavvufî konuları
tahlilî bir görüş ve ilginç ifadelerle sun-
ması en önemli özelliğidir. Hanımı Râ-
biatü's-Şâmiyye de tabakat kitapların-
da adı geçen bir zâhidedir.

Otuz yıl kadar ilimle meşgul olduk-
tan sonra, rabbine ulaştığını ve bu yol-
da bir vasıta olarak gördüğü kitapları-
na artık ihtiyacı kalmadığını söyleyerek
onları denize atması, tasavvuf tarihi ba-
kımından önemli bir hadise olup başta
İbnü'l-Cevzî olmak üzere bazı âlimler ta-
rafından tenkit edilmiştir. Abbâsî Hali-
fesi Me'mûn döneminde çağdaşı bazı
âlimler gibi halku'l-Kur'ân mesele-
sinden dolayı sorguya çekildi ve Ahmed
b. Hanbel ile birlikte bir ara hapse de
atıldı. Ahmed b. Hanbel ile sohbetlerde
bulunan ve hadis ilminde güvenilir bir
râvi olan Ahmed b. Ebû'l-Havârî'nin ri-
vayet ettiği hadislerden kırk kadarı *Hil-*
yetü'l-evliyâ'da yer almıştır. Yahyâ b.
Maîn, İbn Ebû Hâtim, Zehabî gibi hadis
münekkitleri kendisini övgüyle anarlar.
Ebû Dâvûd, İbn Mâce, Ebû Zûr'a ed-Dı-
maşkî ve Ebû Zûr'a er-Râzî ondan ha-
dis rivayet etmişlerdir.

BİBLİYOGRAFYA :

Sülemî, *Tabakât*, s. 75-80, 98-102; Ebû Nu-
aym, *Hilye*, X, 5-33; Kuşeyrî, *er-Risale*, I, 109-
110, 117, 477, 509-510; II, 435, 456, 575, 646,
704-706, 727; Hücvîrî, *Keşfü'l-mahcûb: Haki-*
kat Bilgisi (trc. Süleyman Uludağ), İstanbul
1982, s. 212, 217-219, 250; *Tabakâtü'l-Hanâ-
bile*, I, 78; Attâr, *Tezkiretü'l-evliyâ* (trc. Süley-
man Uludağ), İstanbul 1985, s. 309-311, 316,
320, 378-381; İbnü'l-Cevzî, *Şifâtü's-şâfiye*, IV,
237-238; a.mlf., *Telbîsü'l-İblîs*, s. 320; Zehabî,
Âlâmü'n-nübelâ, XII, 85-94; Lâmiî, *Nefehât*
Tercümesi, s. 117-118; Şa'rânî, *et-Tabakât*, I,
82; Münâvî, *el-Kevâkib*, I, 199-201.

MUSTAFA BİLGİN

AHMED EFENDİ, Beyâzizâde

(bk. BEYÂZİZÂDE AHMED EFENDİ).

AHMED EFENDİ, Çalâk

(ö. 1123/1711)

Türk bestekârı, şeyh ve zâkir.

Tasavvuf ve müzik çevrelerinde Çalâk
lakabı ile şöhret bulmuştur. Kelime halk
ağzında "çaylak" şekline girdiğinden
Çaylak Ahmed Efendi olarak da anılır.